

Slutredovisning 2022-2024 för projektet

Arbetsintegrerade sociala företag, ASF

- en lokal stödstruktur i samverkan

Innehåll

Beskrivning av slutfas av projekt och fortsatt organisation

Styrning och ledning

Hur har styrningen av insatsen fungerat?

Samverkan med ordinarie verksamhet

Hur har samverkan och kommunikation gentemot övriga aktörer fungerat?

Ekonomi, budget och lokaler

Målgrupp och deltagare

Beskrivning av målgruppen, vad har kännetecknat målgruppen (behov)?

Hur har deltagarna identifierats?

Hur har deltagarna valts ut?

Hur har gruppen förändrats under processen?

Sammanfattning av aktiviteter

Aktiviteter och möten med representation av projektet

Aktiviteter och möten arrangerade helt eller delvis av projektet

Övriga insatser och kommunikation i projektet

Kvalitetsbedömning

Hinder och lösningar

Förändringar utanför insatsen som påverkat projektet

Faktorer som påverkat resultatet

Resultat och effekter

Beskrivning av slutfas av projekt och fortsatt organisation

Under 2024 har arbetet med att skapa en stödstruktur i samverkan slutförts, projektet har nått de flesta av sina mål genom att kommunfullmäktige beslutat om att anta den nya riktlinjen för främjande och samverkan med sociala företag. En stödstruktur i form av en tvärsektoriell samverkansgrupp med parter från de olika förvaltningarna samt Coompanion och UhC har också sett dagens ljus.

Den övergripande och sammankallande funktionen finns nu hos kommunens sociala hållbarhetsstrateg med stöd från Näringslivskontoret och Coompanion. Projektet som har haft som syfte att skapa förutsättningar för att fler arbetsintegrerande sociala företag ska starta, samt att skapa en stödstruktur i samverkan, har därigenom nått sitt övergripande mål. Riktlinjen bifogas till den här rapporten.

Målet med etablering av nya arbetsintegrerande sociala företag har dock inte nåtts till fullo. Däremot finns i dagsläget flera idéer som olika aktörer fortsätter att jobba med och många nya kontaktytor har skapats genom projektet.

Styrning och ledning (ledning, styrgrupp och beställare)

Styrgruppen har fortsatt i samma form som tidigare, med Faluns näringslivschef, Linda Norén, förbundschef Finsam Falun-Borlänge, Pia Larshans Bodare, samt Region Dalarnas strateg för entreprenörskap och socialt företagande, Mikael Källman samt Falu kommuns sociala hållbarhetsstrateg, Emilia Otterstam.

Projektledare Lotta Carlegård har fortsatt arbetet att samverka mellan olika aktörer och företagsfrämjare, kontakt med politiker, tjänstemän och entreprenörer som är intresserade av att utveckla ett socialt hållbart företagande. Lotta har även skrivit klart den riktlinje som nu finns beslutad i kommunen.

Hur har styrningen av insatsen fungerat?

Under våren 2024 har fokus varit på beslutsprocessen gällande förslaget om en ny riktlinje, samt att implementera en fortsatt stödstruktur. I styrgruppen har arbetet därför koncentrerats mer på det kommunala uppdraget.

Arbetet med att sammanfatta och knyta ihop de processer som startats i projektet har också varit en viktig del i vårens insats. Då nya händelser påverkat styrgruppen och projektledarens arbete har en del tid lagts på att lösa den uppkomna situationen som presenteras nedan under rubriken Kvalitetsbedömning.

Samverkan med ordinarie verksamhet (AF; FK; Kom och Region)

Projektidén byggde på att skapa en bättre samverkan för att ge samhällsentreprenörer förutsättningar att utveckla företag som ger fler människor i utsatta situationer möjlighet till arbete och en egen försörjning. I de företagsfrämjande aktiviteterna har det därför i huvudsak varit kommunens näringslivskontor, Nyföretagarcentrum, Coompanion och Regionens utvecklingsenhet som varit de primära samverkanspartnerna. Även det regionala nätverket för socialt företagande, där fokus ligger på arbetsintegrerande sociala företag, har varit en plattform för samverkan.

Hur har samverkan och kommunikation gentemot övriga aktörer fungerat?

Projektets delaktighet i olika forum har bidragit till att synliggöra frågor gällande utmaningar i kompetensförsörjning och samhällsutveckling, något som samtliga aktörer påverkas av. Den kommunikation och samverkan mellan aktörer i offentlighet, näringsliv och idéburen sektor som genomförts underlättar det fortsatta arbetet som stödstrukturen står för.

Flera företag har hört av sig om utveckling av nya verksamheter där stödstrukturen i form av projektet kunnat bistå med information, råd och vidare kontakter. Intresset för att bidra till en positiv samhällsutveckling har varit fortsatt starkt och många företag jobbar aktivt med sin sociala hållbarhet utan att för den skull kommunicera det med omvärlden.

Projektet upplever att det finns en stor förståelse för de samhällsutmaningar som finns idag och framöver gällande kompetensförsörjningen och att alla som kan arbeta behövs för att bidra till en positiv samhällsutveckling. Företagen behöver däremot stöd med till exempel handledning och språkstöd för att kunna ta emot personer som idag har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Ekonomi, budget och lokaler

Ekonomi och budget har följt Finsams projektstöd, vilket inneburit att i kostnaden för konsulttjänsten med projektledning har samtliga utgifter för projektet ingått. Vid evenemang och möten har kommunens, eller sociala företags lokaler, använts i första hand. Vid något tillfälle hos en aktör som vill utveckla sin verksamhet att bli mer socialt hållbar. Fika och annan förtäring har levererats av lokala ASF eller företag som strävar efter en utökad social hållbarhet.

De flesta evenemang har genomförts i samverkan med andra aktörer, framförallt med Coompanions Hub och Region Dalarna, vilket inneburit att vi har hållit en hög nivå på eventen till en låg kostnad då de delats mellan de olika aktörerna.

Målgrupp och deltagare

Beskrivning av målgruppen, vad har kännetecknat målgruppen (behov)?

Målgrupperna har varit flera:

Blivande företagare inom socialt entreprenörskap som vill bidra till ett samhälle där alla har en plats på arbetsmarknaden. Behov av att få stöd i utvecklingsprocesser, nätverka med andra ASF:er i syfte att dra lärdom av andras erfarenheter. Få information och kunskap om främjarorganisationer, företagsstöd och upphandlingar.

Befintliga företag som vill utveckla sitt sociala företagande, samhällsengagemang och bidra till samhällsnyttan. Deras behov är av att få stöd med handledning, språkstöd och utbildningsinsatser samt kontakt med andra företag med syfte att dra lärdom av varandras erfarenheter.

Tjänstemän, politiker och organisationers behov av ökad kunskap om arbetsintegrerande sociala företag och upphandlingsmöjligheter. Stödstrukturen kommer att fokusera på att utbilda enheterna i kommunen så att de kan ta välgrundade beslut som leder till ökad samverkan för att tillsammans lösa arbetsmarknadens utmaningar.

Hur har deltagarna identifierats?

Genom att sprida information om projektet och med hjälp av befintliga och nya kontakter har ett flertal deltagare identifierats. Parter som varit och även i fortsättningen är viktiga i arbetet med att främja ASF och sociala företag är Falu kommuns näringslivskontor, AME Falun, Region Dalarna, Coompanion, Nyföretagarcentrum, Upphandlingscenter, Länsstyrelsen, Falun Borlängeregionen samt Näringslivsorganisationer såsom Företagarna, Dalarna Business och Skoopi. Även idéburna organisationer såsom studieförbund och annan utbildningsverksamhet, religiösa samfund och deras verksamheter har deltagit i olika evenemang som projektet arrangerat.

Hur har deltagarna valts ut?

Befintliga sociala företag i Falu kommun har kontaktats samt de som visat intresse för att utveckla sin befintliga verksamhet utifrån projektets kriterier har fått ta del av projektets resurser.

Hur har gruppen förändrats under processen?

Befintliga ASF har varit positiva till att få stöd med att lyftas, höras och bli sedda utifrån den unika situation de har i näringslivet.

De som deltagit i olika evenemang och aktiviteter har breddat sitt nätverk och kunskap om samhällsentreprenörskap i stort och om ASF i synnerhet. De har varit många positiva reaktioner och reflektioner i samband med möten och träffar som visat på en ökad kunskap och kännedom om vilka möjligheter det finns till samverkan, upphandling och andra vägar framåt.

Har insatsen lyckats nå rätt målgrupp/er?

Projektet har nått flera av målgrupperna men förhoppningen är att nå fler, framför allt i gruppen nya svenskar som kan vara intresserade av att vara delaktiga i att driva ett ASF.

Delaktighet i processen och vid val av åtgärder

Samtliga deltagare i projektet har varit delaktiga i processen och projektet har utvecklats utifrån behov och önskemål från samverkanspartners samt deltagare.

Sammanfattning av aktiviteter i projektet

Projektet inleddes under 2022 med kartläggning där möten, nätverkande och deltagande i seminarium och föreläsningar var en del av processen i att skapa en bild över nuläge och behov i Falun.

Ett par frågeställningar togs fram som sedan genomsyrat projektet:

- Hur kan vi tillsammans, genom socialt företagande, stärka integrationen av de som står långt ifrån arbetsmarknaden i Falun?
- Hur kan ditt företag bli mer socialt hållbart?

Aktiviteter och möten där projektet deltagit:

- 6 träffar i det regionala nätverket vars syfte är att bidra till en samsyn i länet gällande stödstrukturer för ASF och andra sociala företag.
- 23 nätverksträffar och företagsfrukostar arrangerade av Falu kommun/Företagarna och Dalarna Business.
- 5 träffar med uppstart av nätverk för civilsamhälle, offentlighet och idéburna verksamheter.
- 2 idénästen för gymnasieungdomar genom Ungt Företagande (UF)
- Ett flertal möten tillsammans med Falun-Borlänge regionen, Näringslivskontoret och AME i Borlänge för diskussion om gemensamma insatser och projektansökningar för att stimulera till fler socialt hållbara företag och fler ASF.
- Möte med landsbygdsutvecklare och idébärare för utveckling av besöksnäring och socialt företagande på landsbygd.
- Möte med Jallas styrelse om att etablera en verksamhet i Falun
- Möte med en person som är intresserad av starta ett ASF, helst i samarbete med Arbetslivscentrum. Personen fick inte något gehör för sina idéer hos dem och har sedan inte gått vidare med sina planer.
- Möten med Hela människan/RIA för att diskutera möjligheten att starta ett ASF, de har fortsatt kontakt med Coompanion
- Flera möten i Bjursås, tillsammans med Coompanion och kommunens landsbygdsutvecklare för att se över möjligheten att starta ett ASF i samverkan med ett lokalt "destinationsbolag". Fortsatt kontakt med landsbygdsutvecklaren och Coompanion.

Aktiviteter och möten som projektet helt eller delvis ansvarat för:

Informationsträffar, workshops och events har arrangerats inom projektets ram, eller i samverkan med andra aktörer, för att bidra till ökad kunskap om ASF och de samhällsutmaningar vi befinner oss i. Planerade studiebesök och event har riktats både till nya företag men även till befintliga ASF, sociala företag, samhälls-entreprenörer och andra företagare, till främjarorganisationer, politiker och offentlig verksamhet.

- 11 styrgruppsmöten
- 14 möten med affärsutveckling och rådgivning, både nya affärsidéer och befintliga företag
- 2 workshops, sk Think tanks, i samarbete med Coompanion och Region Dalarna. 11 deltagare totalt, några deltog på båda evenen.
- Frukostträff med information om IOP (Idéburet offentligt partnerskap) och sociala företag. Ca 25 deltagare.
- Event för samhällsentreprenörer, "Framtidstro i osäkra tider". Ett samarbete med Coompanion, Hela människan (RIA), ABF studieförbund. Gamla Elverket, ca 30 deltagare
- Finsamfrukost med presentation av projektresultat
- Företagarveckan 2022: Workshop för intresserade, blivande eller befintliga företagare och entreprenörer under företagarveckan 2022. Ca 20 deltagare.
- Företagarveckan 2023: Social Business Board genomfördes i Falun där 4 affärsidéer presenterades för specialsammansatta paneler. De idéer som inte blev uttagna till Social Business Board fick rådgivning genom projektet och Coompanion. Samtliga övriga deltagare är idag i olika processer för att gå vidare med sina affärsidéer, flera av dem vänder sig till projektets målgrupp och kommer innebära arbetstillfällen för personer som annars har svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden, ingen av dem är dock en renodlad ASF. Ca 25 deltagare
- Informationsträff med samtal om samhällsentreprenörskap i samband med företagsfrukost. 10 deltagare.
- Ungevent med workshop, föreläsning och paneldiskussion genomfördes i september 2023 på Dalarna Science Park. I samarbete med Region Dalarna, Coompanion, Social Entrepreneurship Forum och Daladrivet Ung. Ca 40 deltagare
- Dialog gällande affärsidéer med ett flertal aktörer varav Marknadsplatsen och Reppa har startat under projektets gång, de jobbar cirkulärt och socialt men klassas inte som ASF.
- 10 studiebesök på befintliga sociala företag i Falun och Dalarna.
- Presentation hos Kopparstaden av en möjlig affärsmodell för ASF där befintliga företag kan gå in som delägare. Kommunikation gällande den samma för FEV (Falu energi och vatten).

Övriga insatser och kommunikering av projektet:

- Spridit information om projektet via Näringslivskontorets nyhetsbrev samt i sociala medier (LinkedIn)
- Framtagande av flyer för informationsspridning
- Förmedling av kontakter och möjligheter till finansiella stöd och projektansökningar.
- Presentation av projektet och förslag om ny riktlinje för Faluns politiker i KSU samt diskussion med politiker i socialnämnden.

- Presentation av projektet på nätverksfrukost i centrala Falun, på Ingarvet och i Bjursås
- Tagit fram statistik på hur många personer som kan vara aktuella för sysselsättningsfrämjande åtgärder i Faluns kommundelarna

Kvalitetsbedömning

Vilka hinder och lösningar har funnits?

Möjligheten att starta nya ASF är begränsade med de förutsättningar som ges idag, framförallt gällande finansiering där lönekostnaderna har ökat medan beslut om t ex arbetsträning minskat. Därför är frågan om utveckling av befintliga företag och verksamheter till att bli mer socialt hållbara en alternativ väg att gå när intresset och möjligheten att starta nya ASF är begränsat. Det förslag till ny affärsmodell som presenterats under våren kommer kunna ge en fingervisning om möjligheterna framåt.

Från företag såväl som entreprenörer och politiker ses ett intresse för att hitta alternativa lösningar där affärsmässigheten står i centrum och behov av finansiellt stöd minskar. Att handla av de sociala företagen är prio ett för att få en långsiktighet i deras verksamheter, men när kommunens ekonomi sviktar handlas det mindre utifrån de avtal som finns gällande t ex mötesfika. Företagen behöver därför hitta nya kunder och där finns utmaningar med till exempel marknadsföring.

Andra hinder som begränsar ASF i deras utveckling kan vara brist på arbetskraft, arbetsträningsplatser och ordrar som leder till ökad försäljning. Då det saknas arbetskraft kan de inte heller ta på sig mer arbete då det är osäkert om de kan leverera det som kunden förväntar sig. Den nya riktlinjen medför att fler reserverade upphandlingar blir möjliga och därigenom skapa utvecklingsmöjligheter och arbetstillfällen för de sociala företagen i Falun. Riktlinjen ger också kommunens förvaltningar en ökad kunskap om vad ett socialt företag är, vad det kan erbjuda i form av varor och tjänster och hur de kommunala enheterna kan samverka med dem för att bidra till en positiv samhällsutveckling.

Mismatchningen är fortfarande en utmaning, med höga kravspecifikationer på utlysta tjänster, brist på samverkan mellan myndigheter och människor med utbildning som inte motsvarar behoven på arbetsmarknaden. I den så kallade arbetskraftsreserven finns en stor del utlandsfödda samt människor som idag uppbär försörjningsstöd trots att de har arbetsförmåga om rätt förutsättningar kan ges på arbetsplatserna gällande anpassning och handledning. Det är på företagen det behövs insatser för att de ska kunna ta emot de personer som idag inte ges möjlighet till anställningar och många gånger även stängs ute från praktikplatser pga brist på handledning. I det Finsam-finansierade projektet RAK, Rätt använd kompetens, finns en del av lösningen på dilemmat. Men i näringslivet behövs fortfarande insatser för att trygga långsiktiga anställningar för de som har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Förändringar utanför insatsen som påverkat resultatet

Under våren 2024 sade kommunen upp det befintliga avtalet gällande handledarstöd som funnits under lång tid med ett av de två ASF som finns i Falun. Det har därför lagts en del tid i projektet för möten med berörda parter med att hitta nya lösningar framåt för samverkan mellan kommunen och företaget. Stödstrukturen finns med som ett fortsatt stöd och Coompanion ger företaget stöd med affärsutveckling under hösten 2024.

Faktorer som påverkat resultatet

Den politiska styrningen i kommunen har under hela perioden visat intresse för frågorna som projektet jobbat med och i mandatperiodprogrammet beskrivs hur kommunen ska verka för att främja ett socialt företagande. De faktorerna har varit avgörande för att projektmålen har kunnat nås.

Det ekonomiska läget, kommunalt såväl som i samhället i stort, privat och i näringslivet har också påverkat resultatet då man är mer försiktig med investeringar, nyetablering och anställningar.

Det finns ett stort behov av arbetskraft inom vissa sektorer och därför är arbetslösheten relativt låg i Falu kommun, särskilt bland inrikesfödda.

Kommunens egna satsningar på lågtröskeljobb har gjort att satsningar på att främja och samverka med sociala företag inte prioriterats.

Resultat och effekter

Sammanfattningsvis kommer det fortsatta arbetet att bestå av en stödstruktur i form av en tvärsektoriell samverkansgrupp. Deras arbete utgår från riktlinjen och tillsammans kommer de att skapa en handlingsplan utifrån identifierade områden i riktlinjen.

Tvärsektoriell arbetsgrupp består av:

- Hållbarhetsstrateg
- Inköpsstrateg
- Praktiksamordnare
- Näringslivsutvecklare
- Verksamhetsutvecklare
- UHC
- Coompanion

Stödstrukturens uppdrag:

Internt stöd till kommunorganisationen

- Utbildningsinsatser kopplade till upphandling, sociala företag, IOP mm

Externt stöd

- stöd till affärsutveckling

- information och rådgivning till sociala företag och andra företag som vill utveckla sin sociala hållbarhet, i synnerhet med inriktning mot arbetsintegration

Utifrån de aktiviteter som genomförts hittills under 2024 ser vi ett fortsatt intresse av de sociala frågorna i näringslivet. Att förtydliga begrepp som till exempel socialt hållbara företag, arbetsintegrerande sociala företag och samhällsentreprenörer finns det ett fortsatt behov av. Framförallt att tydliggöra det faktum att den egna sociala hållbarheten ökar genom att handla av sociala företag.

Att sprida kunskap inom kommunen och i näringslivet om vad samverkan med ASF kan innebära för samhällsutvecklingen, och även för den egna verksamheten, är andra frågor som projektet bidragit till och där arbetet kommer att fortsätta framöver.

Bilaga: Riktlinje för främjandet av sociala företag, med fokus på arbetsintegration och sysselsättning

Vid pennan: Lotta Carlegård, projektledare